

МАКЕДОНСКО СОНЦЕ

Меѓа интервју

Господин **ПЕТАР**, Митрополит австрали

**САМО
СПЛОТЕНИ
И ОБЕДИНЕТИ
ЌЕ ОПСТОИМЕ**

ски и новозеландски и администратор преспанско-пелагониски

Владиката Петар е роден во 1946 година во селото Богомила со име Јован Каровски. Во Призрен го завршува Средното богословско училиште. Во 1970 година ќе се запише на Теолошкиот факултет во Белград. Во 1979 година заминува за Рим каде ќе ги заврши постдипломските студии на Грегоријанскиот факултет со трудот: "Теологијата на Свети Климент Охридски во неговите напишани дела". За Митрополит преспанско-пелагониски на МПЦ е избран во април 1981 година, а во 1995 година станува нејзин администратор, бидејќи е назначен за Митрополит австралиски и новозеландски. Тој е и претседател на Комисијата за надворешни односи во МПЦ од 1992 година.

Заради неговата енергичност, зборливост, силните врски со преостанатите цркви, особено со СПЦ, ќе го следат повеќе контроверзи. Дома, во Република Македонија, и особено во Австралија каде што нерешените проблеми и недоразбирањата стигнаа пред австралиските судови. Дома пак во неговата Епархија (заедно со Струмичката) во континуитет се случуваат потреси кои кулминираа со последното предавство од страна на монасите кои кинисаа по српскиот егзарх Јован, некогашен штитеник на Митрополитот Петар.

Сепак, импозантни се резултатите кога е во прашање бројот на црквите изградени во негово време: 60 во Преспанско-пелагониската епархија, седум манастири; во моментот се градат уште 40 цркви; од државата успеа да врати седум згради, 20 дуќани, дел од имотот на црквата во Варош и манастирот Зрзе.

Во Мала Преспа, Албанија, изградени се седум цркви (крстени се над 3.500 верници). Во Австралија оформени се седум нови црковни општини, а изградени се седум цркви и два манастира. Купени се уште четири цркви и еден манастир. Комплетно е завршена соборната црква "Света Богородица" во Мелбурн. Во моментот Митрополитот Петар е во Австралија.

■ Разговорот го водеше: Снежана КЛИНЧАРОВА

Ваше Високопреосвештенство, Поглаварот на МПЦ, г.г. Стефан, во божиќната порака посака овој голем христијански празник да ни донесе мир и спокој. Но, немирот и неспокојот се случија токму во Македонската православна црква. Зошто?

Г. ПЕТАР: Искушенијата во Црквата секогаш доаѓаат во најтешките моменти. Но, овие искушенија не се само искушенија на Црквата, туку и за државата, па и за целиот македонски народ, во целиот свет. Овие искушенија мислиме дека ги допушта Господ за да ја провери нашата вера и нашето трпение, во овие досега најтешки моменти за МПЦ, за македонскиот народ и држава,

како и да се види, а воедно и потврди дали ние како Црква, како народ и како држава сме способни да се одбраниме од сите непријателски (надворешни и внатрешни) напади и да опстоиме. Народната поговорка вели: "Секое зло е за добро", односно Господ честопати го свртува злото на добро. Нам, како на Црква, но и како на народ и држава, ни недостасуваат заедничка стратегија, ставови и брзи реакции во одбраната на најсуштествените прашања од заеднички интерес за Црквата, народот и државата. Нашиот народ сосема оправдано е загрижен за опстојот на Црквата и државата, па затоа должни сме, секој поединечно, и сите заедно, да направиме сè за да опстоиме. Некои веќе нè замислуваат и гледаат во нивните преградки на соништата од минатото. Тие помалку се грижат за сопственото трло и стадо, но затоа пак упорно работат да го приграбат и трлото и стадото наше.

Ние постојано сме на удар од сите страни, бидејќи сме добар и сладок залак. Народ сме со редок потенцијал во сите домени и области. Но, има и нешто друго. Ние некаде згрешивме и сè уште грешиме и неопходно ни е потребна една согледба и анализа (ретроспективна) на сите постапки и дела и коригирање на сè што е лошо во нас и како поединци - личности и како Црква, но и како народ и држава.

Нашите видувања се дека најмногу згрешивме и грешиме што го напуштивме патријархалниот начин на живеење, што го доведовме македонскиот наталитет на проста репродукција, најмногу до две деца од еден брак, како и масовната појава на несклопување на брачна заедница како кај женскиот, но особено кај машкиот пол. Згора на тоа е повеќеиладното чедоморство, односно намерното убивање на децата во утробите на мајката. Без коригирање на посочените работи и без создавање на една клима на искрена љубов и братски односи, не ќе можеме да опстоиме и да стигнеме до посакуваната цел.

Неопходно е потребно, најнапред, да создадеме мир во нашите души и нашите срца за да можеме тој мир да го пренесеме и во нашиот народ и нашата Црква и држава, а тој мир е Божјиот Мир. Христос Спасителот рекол: "Мирот Свој ви го оставам, мирот Свој ви го давам, не ви го давам како светот што го дава, туку да не се бојат вашите срца".

Засиленото антимакедонство трае во континуитет и кон народот и кон државата и кон Црквата. Зошто не се направи сè за да се заштити најранливиот, но и највиталниот дел на МПЦ - монаштвото?

Г. ПЕТАР: Монаштвото, доколку е правилно поставено и организирано и живее во согласност со светите канони и правилата за монашки живот и ја почитува архијерејската власт и Синодот на својата Црква, претставува авангарда на Црквата. Нашето монаштво е крехко, ранливо и само пред неколку години организирано, во поголеми монашки заедници, па сосема природно е да се соочува со извесни проблеми.

Сметаме дека уште пред да се отпочне со организирањето на поголемите монашки заедници, во текот на последните десет години, беше неопходно потребно да се донесе уредба за животот на монасите и монахињите во манастирите на МПЦ.

Попустливоста на Светиот архијерејски синод на МПЦ, како врховен надзорен орган над сите манастири во МПЦ, а исто така и на епархиските архијереи, како врховни старешини на сите манастири во нивните епархии, со желба да им дадат можност на сите што посакале да живеат монашки живот, или да ги покажат своите духовнички способности, даде простор некои од духовниците и монасите да ја злоупотребат. Некои монаси и монахињи посакаа само за неколку години (како некогаш Доситеј Обрадовиќ) да станат светители или светителки, ослонувајќи се повеќе на интелектот, отколку на челичењето на карактерот и волјата преку послушание, трпение, подвизи и страдања. Од друга страна, како проблем

се појави и недостатокот од искусни старци - духовници, па некои млади духовници, само што зачекориле во старечкото искуство, преку читање на старечката литература, како и врз основа на контактите и комуникациите со некои светогорски духовници, почнуваат да се превознесуваат дека постанале веќе најавтентични духовници и дека создале уникатно монаштво, заборавајќи дека нечестивиот постојано нè лизга на тенок мраз и нè турка кон огромен амбис, токму заради гордоста - мајката на сите гревови. Не случајно светиот апостол Павле рекол: "Внимавај кога мислиш дека добро стоиш да не паднеш!". Ете токму тоа им се случи на еден дел од монасите и монахињите од Преспанско-пелагониската и Скопската Епархија, кои беа истомисленици во начинот на живеењето и организирањето на машките и женските манастири, како и со постојано престојување и спиење на духовниците во женските манастири.

Овие духовници и старешинките во манастирите така ги приврзаа монасите и монахињите кон себе што се поставија дури и над епископот кој е врховен старешина на манастирите во Епархијата, па со донесувањето на Уредбата за монашкиот живот тие почувствуваа дека ќе мораат да се коригираат и да го усогласат животот во манастирите со Уредбата (која е скоро идентична со Уредбата на СПЦ) или да бараат "епископ" од типот на расколникот Јован кому му е дозволено да има и сугуби (мешани со монаси и монахињи) манастири.

Монаштвото е неопходно потребно да биде заштитено и безбедно. Да му се овозможат соодветни услови за живот и работа според видот на монашката заедница. Во таа смисла потребно е да се донесат посебни правила за работата на монашките заедници за секој манастир. Заштитата на монаштвото треба да биде многустрана и тоа: од страна на САС на МПЦ, од страна на надлежните епархиски власти и органи, од страна на државните органи и власти и од месното население. Но, и самото монаштво треба да се заштити себе си од извесни слабости што се присутни меѓу дел на монасите, монахињите нивните духовници и старешинки. Неопходно е потребно одделни монаси и монахињи да престанат со меѓусобни озборувања и клеветења, како кај верниците, така и кај своите духовни чеда, од кои некои денес му припаѓаат на еден (саканиот), а утре на друг (озборуваниот) духовен отец, за повторно да му се вратат на првиот. Некои си дозволуваат да ги клеветат своите браќа духовници дури и кај светогорските духовници, со цел пред нив да останат поголем впечаток како духовници. Некои од духовниците и старешинките, имаат сериозен проблем со епископот и неговата власт, а така ги воспитуваат и монасите и монахињите во нивните манастири, дека единствено тие треба да бидат во сè покорни само на духовникот, заборавајќи дека врховен старешина на манастирите е Архиепископот. Тие сакаат манастирите да бидат напoлно независни од епископската власт, односно да бидат црква во Црквата. Тие си дозволуваат многу често, без одобрение на епископот, да ги напуштат манастирите дури и на подолго време, како и да им дозволуваат и на монасите и на монахињите подолги отсуства од манастирите, епархијата па дури и земјата, без благослов и одобрение на Архиепископот. Таквото однесување води кон самовластие и беспоредок.

Потребно е монасите и монахињите да се заштитат себеси и од давање можност за соблазна кај верниците и пошироко, поради заедничко движење и возење во возила на монаси и монахињи, како и од спиење на монаси во женските и на монахињи во машките манастири.

За да се одбегнат сите овие девијации, неопходно е потребно во голема мера почитување на монашките правила, како и постојан надзор од епископите над манастирите. Државните органи и власти, пак, е потребно да им обезбедат сигурна физичка безбедност од оние кои го нарушуваат манастирскиот начин на живеење.

МАКЕДОНСКО СОНЦЕ

М

меѓа интервју

Господин ПЕТАР

Кои се забелешките упатени до Синодот и архијереите на МПЦ од страна на одметнатиот дел од монашкиот ред и на што се должи нивното незадоволство насочено директно до САС на МПЦ?

Г. ПЕТАР: Сè до најновите случувања, односно приклучување на дел од монаси и монахињи од нашата Епархија, Ние не слушнавме за обвинувања на наша адреса, ниту имавме какви било забелешки. Од медиумите дознаваме дека обвинувањата се однесуваат на неводење доволно грижа на САС на МПЦ за монаштвото. Потоа, преземање чекори од страна на САС за избор на некои духовници за архијереи во МПЦ; немање способност на Комисијата на МПЦ за разговори со другите Цркви, за решавање на статусот на МПЦ; како и тоа дека архијереите биле бирократи и духовни инвалиди.

Факт е дека овие обвинувања од страна на монасите духовници, барем што се однесува до нашата личност, доаѓаат дури откако веќе се одметнале од својот Архијереј. Порано ниту во една прилика не искажале незадоволство или пак забелешки кон Архијерејот за неводење грижа кон монасите и монахињите, туку напротив реагирале за почестиот надзор и контрола на духовниот живот во манастирите.

САС на МПЦ постојано водел грижа да го заштити монаштвото од нападите на извесни медиуми и новинари кои жестоко го критикуваа и клеветеа монаштвото, како и од обидите на некои родители со сила да ги земат од манастирите своите деца. Впрочем САС

секогаш ја давал потребната и барана поддршка и заштита на монаштвото во МПЦ дури и пред некои државни органи. САС на МПЦ, поради немање на свој личен буџет не е во состојба економски да ги помага живите манастири, но колку што нам ни е познато речиси нема жив манастир кој ги подмирува на Архиепископијата материјалните обврски - разрезите, а во најголем дел истото е и со епархиските разрези, што значи тие средства остануваат како помош за монашките заедници - манастирите.

Што се однесува, пак, до нападите врз нашата личност дека не сме воделе грижа за монаштвото во нашата Епархија, можеме слободно да изјавиме дека во границите на нашите можности сме се труделе на различни начини, па и преку извесни ангажмани и скромни донации, од институции поединци и фирми, да ги помогнеме. Факт е дека и монасите и монахињите вложувале и вложуваат големи напори и активности за да ги уредат и оспособат големи манастири со најнеопходните, дури би рекле, сега и прекрасни услови (со компјутерска опрема и опрема за иконопис, а скоро да нема манастир кој не поседува возило и телефон) за монашки живот што го немаат поголем број манастири во Српската и Бугарската црква. А за мобилните телефони на некои духовници кои беа на име на некои функционери, и како и кога тие се користеле, и колку изнесувале нивните сметки, тоа го знаат само тие и оние што ги плаќале сметките.

Сето ова нè потсетува на обвинувањата што расколникот Јован ги упатуваше кон архијереите на МПЦ, дека му впериле пиштол во устата кога го избркале од Митрополијата во Велес, за сега пак да се констатира спротивното, всушност дека тој на комшијата во Битола на ул. "Кочанска" му се заканил со пиштол (берета) дека ќе го ликвидира, а пиштолот легално го поседувал.

По она што на САС му се случи со изборот и поставувањето на (сега расколникот) Јован за Велешки Митрополит, мора САС да биде и премногу претпазлив во изборот на идни епископи во МПЦ.

Изјавата дека идните млади епископи би биле многу поспособни од митрополитите Кирил и Горазд, може да биде и хипотетична. Ние лично веруваме дека некои од идните млади избрани епископи во МПЦ ќе бидат далеку поспособни и поуспешни од нас, но народната вели: "Изгорен на млекото, дува и на матеницата" и еве што можеше да ни се случи, ако овие што сега му се приклучија на Јован, беа избрани за епископи и да имаа свои епархии. Секој паметен човек ќе ја долови нивната итروشтина само од фактот дека пред една година еромонахот Максим во свое и во име на игуменот Давид и архимандритот Софрониј најжолчно го нападна расколникот Јован за сега да му се приклучи, имајќи ги предвид и сознанијата за докажаните канонски престапи на расколникот Јован. Ако седумтемина архијереи на МПЦ се духовни инвалиди за овие недостижни "духовници", тогаш нешто не е во ред. Тоа би значело или

дека ние архијереите сме влегле како деривати на минатото, во новата духовна ера на овие новопечени духовници, или пак тие се родија предвреме. Ние не сме светци, што значи и ние имаме свои грешки, пропусти, промашувања и гревови. Доколку нашата грижа за монаштвото во нашата Преспанско-пелагониска епархија не била или не е доволна, секако дека тоа се должи на преголемите обврски со управувањето на околу седумдесет парохии во неа, седум живи и уште околу осумдесет манастири и петстотини цркви и параклиси, како и дваесет парохии и три манастири во Австралиско-Новозеландската епархија и над 400.000 верници во нив. Секако, ако не со толкави, тогаш со помали и слични обврски се и другите архијереи во МПЦ.

Има ли начин за враќање на заблудените и изманипулирани монаси?

Г. ПЕТАР: Што се однесува до враќањето на оние што ја напуштија МПЦ и се одметнаа приклучувајќи му се на расколникот Јован, особено изманипулираните и заведените, мора да се најдат сили, колку и да се тие на број, доколку ја признаат својата грешка и искрено се покажат, треба да бидат примени во крилото на Мајката МПЦ. Но, најнапред како покајници, а потоа можеби ќе се стекнат и со светителство или мачеништво, како што се стекнале некои маченици што ја напуштиле православната вера и примиле ислам, па потоа се вратиле во Православната вера, запечатувајќи ја со својата пролеана крв за неа (Св. Ѓорѓи Хиоски и Св. Никодим Елбасански).

Како да се стави крај на натамошното метастазирање (се најавуваат нови преминувања во таканаречената Охридска Архиепископија на одметнатиот Јован) или продлабочување на расколот кога ни е повеќе од потребна сплотеност и единство?

Г. ПЕТАР: Пред сè, тоа треба да се направи со игнорирање на расколниците во секој поглед, а тоа особено треба да се случи од страна на медиумите, од кои најголемиот дел со нивните напади врз МПЦ и нејзините тела и органи вклучувајќи го и вашиот медиум, особено за состојбите со отпадниците во Австралија, нанесоа огромна штета на МПЦ. Очигледно е дека понекогаш и објавувањето на лошите работи на некои личности можат да послужат како негативна афирмација за нивно понатамошно опстојување. Сепак, сметаме дека најбитно е како МПЦ, така и медиумите да ги држат во постојана будност верниците од опасноста да бидат заведени и изманипулирани. Посебно државните органи и власти се должни да ги заштитат со државните закони верниците од врбувањето и вознемирувањето на расколниците Јованови со посети, тропане на вратите и пропагандни материјали. Државата е исто така должна, во согласност со Законот

за верските заедници, да спречи секако егзистирање на паралелна, на МПЦ, православна црква во РМ, зашто во спротивно се поттикнува и се создава огромна верска и национална омраза и нетрпеливост меѓу истородниот и истоверниот македонски православен народ.

Имаше повеќе предлози кој пат да се одбере за да се реши проблемот со непризнатиот, непотврден автокефален статус на нашата Црква. Во каква фаза од повеќедецениската битка сме денес и каква црковно-дипломатска активност треба да се преземе во време кога и државата се соочува со многубројни проблеми со кои се доведува во прашање и нејзиниот опстанок и опстанокот на македонскиот народ?

Г. ПЕТАР: Најдобриот начин за решавање на непотврдениот статус на МПЦ можеби може да биде дијалог со СПЦ, со посредништво на Руската православна црква како и на некои други православни цркви кои ја виделе или ќе ја видат и запознаат МПЦ одблизу. Но, истовремено неопходно е потребно превземање на радикални чекори во надминувањето и разрешувањето на проблемите и слабостите што го уриваат угледот на МПЦ, а особено со спречувањето на дејствувањето на расколничката организација на Јован во Татковината, како и на отпадниците од МПЦ во Австралија на кои во интервјуте водено со него од страна на екскомуницираниот од МПЦ, Ицо Најдоски, Јован им советува да се приклучат кон Српската и Грчката црква во Австралија, а не кон МПЦ, нарекувајќи ја расколничка.

Духовна, обединувачка, па и идентитетска помош од МПЦ очекува и многубројното македонско иселеништво во светот. Какви се состојбите на трите континенти, особено на австралискиот каде што сте Виe надлежен Архиепископ и каде проблемите се најголеми?

Г. ПЕТАР: Проблемите и гревовите, ако не се пресечат во коренот, постојано постои опасност од нивно неочекувано појавување и загрозување на опстојот на Црквата. За проблемите во другите епархии во дијаспората не сме надлежни да коментираме, тоа право им припаѓа на надлежните архиепископи. Но, наше лично видување е дека во нашата Епархија за Австралија и Нов Зеланд, тие се веќе надминати во дваесетте МПЦ општини кои се под канонска јурисдикција на МПЦ. Во Австралија од МПЦ отпадна еден дел на верниците од четирите компании кои како здружение на компании, но не како религиозна институција, регистрираа таканаречена австралиска-македонска независна православна црква, а црквите ги управуваат како компании во кои служат расчинети свештеници. Длабоко сме убедени дека доколку одделни членови на САС на МПЦ, вклучувајќи го во нив и

Блаженоупокоениот Архиепископ Михаил, имаа категоричен, цврст и игнорантски однос и став кон отпадниците, и ако таков став имаа и имаат дел од министрите на поранешната и сегашната Влада и некои функционери на власта во РМ, отпадниците ќе се вратеа, односно ќе се вратат во МПЦ. Тие се сега окуражени, зашто нивниот отпаднички однос кон МПЦ во Австралија веќе го применува и расколникот Јован. Длабоко сме уверени дека категоричното прекинување на секакви комуникации со нив може да ги предизвика да се вратат кон Мајката МПЦ, зашто со досегашниот начин на комуникација на одделни свештеници и архиепископи на МПЦ и на некои функционери на државната власт, сметаме дека е, не само рамно, туку и полошо отколку да се комуницира со расколникот Јован, зашто комуницирањето со нив уште повеќе го окуражува Јован. Нивното враќање во заедница со МПЦ може да стане само ако Господ ги просветли и вразуми да се согласат, без да одиме по судовите, да се направи разграничување на црковното од компаниското, за кое постојано се залагаме. Црквите и канцелариите за свештениците и одборниците да ѝ припаднат на МПЦ, а центрите и клубовите што ги направиле пред да се формираат и купат црквите и црковните имоти да им пропаднат на компаниите. Црквите да се управуваат според црковните, а компаниите според компаниските закони. Во спротивно, судовите ќе го кажат последниот збор. Најголема и можеби неповратлива штета на МПЦ и на Епархијата направија најголемиот дел од медиумите во Македонија, а особено сè уште тоа медиумите го прават во Австралија, продолжувајќи да го трујат народот со лаги, клевети и полувистини. Сè додека медиумите водат таква разрушувачка политика на штета на МПЦ и македонскиот народ, не е можно обезбедување сигурен опстој на Црквата, но и на државата.

Дали составот на Синодот на МПЦ ќе биде проширен со нови архиепископи и кога?

Г. ПЕТАР: Избор на нови архиепископи е секако потребен, но меѓу другото е мошне битно тоа да се прави со голема претпазливост и внимание, за да не ја повториме грешката со изборот на расколникот Јован. Зашто народната поговорка гласи: "Сè додека не му дадеш власт некому, не можеш да му го видиш умот". Кога и каков ќе биде изборот на идните епископи зависи од проценката и одлуката на Синодот.

Скоро сите духовници, со мали исклучоци, па и некои монаси сакаат да бидат епископи, и добро е некој да го сака епископскиот чин, зашто тој е добра работа, но тоа треба да стане во свое време, а не во нашево невреме кога не знаеш дали ќе родиш некој Златоуст или си однегувал некој Јулијан Отпадник. Поради тоа, уште пред неколку години ние лично предложивме на САС оние што имаат желба да примат епископски чин, да превземат функционални места во епархиите како секретари, заменици или намесници, особено

во епархиите од дијаспората, за да се запознаат директно со епархиските дејности, но и со проблемите, па откако ќе се докажат како способни да водат епархии, да бидат избрани за архијереи. Ако некој мисли дека да се води еден манастир е исто како и да се води една епархија, се измамил.

Изборот на архијереј во МПЦ е проценка и работа на САС, а не став или мислење на поединци, а уште помалку на оние кои по секоја цена, па дури и по цена со приклучување кон расколникот Јован, сакаат да станат владици. Ние не тврдиме дека постоечката Комисија за разговори со СПЦ и другите Цркви е најпогодна и најспособна да го реши проблемот, па затоа и неколку архијереи беа сменети и на нивно место поставени други, каков што беше случајот со Јован кој заради нагласено приклучување кон комисиите од спротивната страна беше разрешен. Ние очекувавме дека овие духовници ќе ја стават забелешката на другата страна од членовите на Комисијата на СПЦ која го отстрани митрополитот Загребско-Љубљански и Италијански Јован, токму поради тоа што неговиот предлог за заедничко евхаристиско единство беше изгласан, како заеднички став на двете Комисии, кој САС на МПЦ го прифати, а Архијерејскиот собор на СПЦ го отфрли и на истата седница постави администратор за епархиите во Македонија. Комисијата на СПЦ, неформално се изјасни дека не е битен ставот на нивната Комисија и дека единствено е битен ставот на Синодот и Архијерејскиот собор на СПЦ, а од друга страна сета вина за разговорите да ја фрлаат врз Комисијата на МПЦ, затоа што Синодот на МПЦ не ја прифатил нацрт-спогодбата од Ниш.

Дали ќе се прибегне кон мерката "пензионирање" на одредени членови од Синодот?

Г. ПЕТАР: Веќе, колку нам што Ни е познато, двајца архијереи од МПЦ се во пензија, а кога тие ќе се повлечат од управувањето со епархиите и членство во САС, зависи од нив и од проценката и одлуката на САС на МПЦ.

МПЦ и македонскиот народ живеат тешки времиња, но имало и потешки во нашата историја. Ќе опстоиме ли во сегашнинава за да им обезбедиме иднина на новите поколенија Македонци и на Македонија?

Г. ПЕТАР: Доколку се сплотат и обединат и изградат заедничка стратегија за одбрана на Црквата, државата и на македонскиот народ од секаков вид асимилација и разнебитување, сите македонски институции, институти, организации, здруженија, а особено блокот на македонските политички партии и целокупната власт македонска, секако дека ќе опстоиме. Но, потребно е целосно обединување во интерес на нашата црковна, народна и државна кауза, како и да се направат големи зафати, самопрегорно работење и жртвување како на Црквата, така и на народот, а и на државата. Без жртви и саможртви тоа е невозможно.